

Nr 191.

Av herr **Carlström** i Helgagård, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående riksdagsarbetets förläggande till en höst- och en vårsession.

I en interpellationsdebatt 1916, i andra kammaren, angående omorganisation av riksdagsarbetet framkom spørgsmålet om att förlägga en del av riksdagsarbetet till hösten.

Icke mindre än tre av de i debatten deltagande talarna uttalade sig för en sådan omläggning. Herr Schotte yttrade bland annat — — — — —
»Jag tror nämligen, att det är nödvändigt att vidhålla eller taga till utgång den synpunkten, att riksdagen skall vara slut omkring den 15 maj. Jag tror, att varje ökning av riksdagstiden just vid den årstiden är synnerligen otjänlig, och att man särskilt med hänsyn till de många lantmännen i denna kammare måste utgå ifrån att riksdagsarbetet icke bör få dragas ut över den 15 maj. Om det sålunda gäller en förlängning av riksdagssessionerna, bör man först tillgripa de dagar av januari, som kunna vara möjliga att taga i anspråk och att detta, såsom sannolikt är, ej blir till fyllest, också tillgripa någon månad på senhösten för en höstsession — — — — —.»

Herr Fabian Månsson yttrade: »— — — — — Efter mitt förmenande blir det med en sådan anhopning av arbete från regeringskansliet, som nu är fallet, nödvändigt att man ordnar arbetet så att man får en session från den 1 november till den 20 december, och att man då lagar så att de flesta propositioner och motioner då äro avlämnade, varpå under julferierna på tre veckor ledamöterna kunna läsa igenom propositioner och motioner och därigenom ha något så när översikt över dessa, då de återigen omkring den 15 januari sammanträda. Då borde man kunna vara färdig den 15 april och förlusten för jordbrukarna och arbetarna av att vara med i riksdagen skulle med en sådan arbetsordning bli mindre än nu, då man måste vara borta under den mest brådskande tiden, då arbete behöver utföras hemma.»

Herr Branting yttrade: »— — — — — Vare sig vi vilja eller icke gå vi mot ett sådant skede, då vi icke slippa undan en höstsession, om vars förläggning jag icke vill nu närmare yttra mig — — — — —.»

De sakkunniga, som från regeringshåll under nämnda debatt utlovades, och sedermera av regeringen tillsattes, fingo emellertid icke i uppdrag att undersöka denna fråga, utan sysselsatte sig med andra spörsmål för riksdagsarbetets underlättande, bland annat framflyttandet av tiden för riksdagens början till 10 januari.

En av de sakkunniga, herr Rydén, upptog dock i ett »Särskilt yttrande» bland annat frågan om en höst- och en vårsession och tänkte sig dessa anordnade efter följande linjer:

1:o. Riksdagen börjar med en höstsession 1 november—14 december. Under denna erhåller riksdagen hela sitt normala arbetsmaterial: statsverkspropositioner, ordinära kungl. propositioner, motioner. Utskotten konstitueras och bearbeta så mycket av arbetsmaterialet, som kan medhinnas, framför allt brådskande ärenden.

2:o. Vårsessionen beräknas pågå 10 januari—30 april. Vid början av denna väckas motioner i anledning av sådana kungl. propositioner, som avlämnats under höstsessionens sista dagar, varefter inga andra motioner få väckas än sådana som föranledas av under vårsessionen avlämnade propositioner. Under vårsessionen få inga andra propositioner avlåtas än sådana, som föranledas av under riksdagen inträffad händelse eller vilkas undanskjutande till annan riksdag prövas lända riket till allvarligt men. Vårsessionen kan sålunda i stort bli en det ostörda arbetets tid.

Vidare föreslogs i samma yttrande arvodets höjande och budgetårets omläggning.

Nu har ju sedan dessa förslag framkommo, vissa utav dem över hövan bönhörts. Riksdagsarvodet är höjt och tiden för vilket detsamma utgår väsentligen utökad. Sakkunnigas förslag om riksdagens början den 10 januari genomförd. Och på sistone har budgetårets omläggning beslutats. Frågan om höst- och vårsession står dock kvar, och torde denna säkerligen vara värd en undersökning, helst nu sedan det största hindret för densamma lösning — kalenderbudgetåret — borttagits.

För den som något litet följt händelseförloppet i riksdagen fram på vårsidan, står det tämligen klart, att trots alla de reformer som på senare år vidtagits i avseende på att stilla brådskan och ge mera lugn åt arbetet, allt inte är bra som det är.

Den massa av ärenden som då tränger sig fram — ofta stora, viktiga frågor — gör, att riksdagsmannen ofta saknar möjlighet att sätta sig in i

frågorna. De rent av slumpas igenom. Det gäller nämligen att få slut på riksdagen i något så när »laga tid», och vårluften, och värmen i utskottsrum och plenisar är säkerligen inte alls hälsosam för frågornas ingående prövning. Dessutom är det ju så, att de ledamöter av riksdagen, som äro jordbrukare, lite var äro nästan tvingade att fara hem någon tid under vårbruket för att övervaka arbetet med sådden. Sydsvenskarna resa först, de börja redan i april, så komma mellansvenskarna och sist norrlänningarna. Ett par månaders tid irriteras riksdagsarbetet genom vårbruket. Det kan icke hjälpas, det är och förblir så, så länge riksdagen är förlagd till enbart första delen av året. För jordbrukare som förvandlas till yrkespolitici spelar årstiden ju mindre roll. Men är det lyckligt att få allt för många av den sorten? För de flesta andra är det nästan en bjudande plikt, att de den årstid, som är mest betydelsefull för deras näring, se till att tegarna skötas, så att ej skörden äventyras. Detta är sålunda något helt annat än plikt-förgätenhet i fråga om riksdagskallet eller bortovaro av andra orsaker.

Såsom framgår av de i ovannämnda debatt gjorda uttalandena, synes man även från icke lantmannahåll inse detta.

För övrigt har jag, som redan nämnts, den uppfattningen att även övriga riksdagsmän, icke jordbrukare, slöa till och bli mindre arbetsintresserade på vårsidan. Det borde kännas skönt för lite var att få sluta riksdagsarbetet före den 1 maj. De grå och kulna höstdagarna lämpa sig säkerligen bättre för arbete av detta slag; och min bestämda uppfattning är att genom en höst- och en vårsession skulle riksdagsarbetet kunna på samma, eller kortare tid, som nu åtgår, bedrivas på ett mera tillfredsställande sätt.

Jag har ansett lämpligt att framföra frågan vid denna riksdag, enär om den vinner beaktande, en utredning måtte kunna företagas i god tid så att förslag eventuellt kunde föreläggas 1924 års riksdag.

Jag hemställer sålunda,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla det Kungl. Maj:t täcktes låta utreda lämpligheten och möjligheten av riksdagsarbetets förläggande till en höst- och en vårsession, och om utredningen därtill föranleder, för riksdagen framlägga de förslag till grundlagsändringar som härigenom erfordras.

Stockholm den 8 februari 1922.

Oscar Carlström,
Helgagård.

